

Boswa jwa rona, vol 1
(Setswana stories)

First published in 2019 by the Department of Information Science

PO Box 392

University of South Africa

Pretoria

0003

E-mail: infoscience@unisa.ac.za

Copyright © 2019 Contributors

All rights reserved. No part of this book may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior written permission from the publisher.

All efforts have been made to trace and acknowledge copyright holders. In some cases, this has not been possible. The publishers welcome the opportunity to make suitable arrangements with any unacknowledged copyright holders.

ISBN 978-0-620-85189-3

Cover design: Justice Phukubje

Printed and bound by Wilpro Printers, Kempton Park

Barutabana le baithuti ba sekolo se se potlana sa Tiisetso

The publication of this book was made possible by the generous grant from the National Heritage Council with additional sponsorship from the College of Human Sciences at the University of South Africa through community engagement funding.

National Heritage Council
S O U T H A F R I C A

DITEBOGO

Re leboha sekolokomiti, barutabana le baithuti ba sekolo se potlana sa Tiisetso ka go re bulela dikgoro fa re isa porojeke ya dikgangkhutswe tsa leleme la Setswana go tswa kwa Lefapheng la Tshedimoso la Yunibesithi ya Afrika-Borwa (UNISA). Go botlhe ba ba nnileng le seabe e leng Karabo Lerumo, Annah Modikoe, Mpumelelo Nkuna, Lebohang Kgaditswe, Matshediso Mabetoa, Tsholofelo Mphaka, Tshwanelo Mashabane, re a re tlogatloga e tloga kgale. Modisa wa kgomo o tswa natso ‘sakeng. Re rata gape le go leboga maloko a komiti ya projeke e, e leng Moporofesa Samuel Mojabelo, Ngk. Ngoako Marutha, Moporofesa Thomas van der Walt, Marcia Nkwe le Mahlatse Shekgole.

Barulaganyi!

Dr Jan Maluleka le Prof Mpho Ngoepe

DITENG

1. Mmutla le tshwene
2. Tse dintle di a itirelwa
3. Monna yo o setlhogo
4. Sepoko sa tlaisega
5. Setlhogo, Dikeledi le Bere
6. Ditsala di ya le kgomo ngakeng
7. Go itshoka go a duela

1

MMUTLA LE TSHWENE

Karabo Lerumo

Bogologolo tala mo sekgweng se se kitlaaneng, sa Mogotlhwaneng, gone go na le phologotswana e e neng e bidiwa Mmutla. Mmutla o ne a tshwerwe ke tlala mo a neng a sa itse gore a ka dira eng. Mmutla o ne a tlhotloma le sekgwa go leka go ipatlela dijo.

E rile fa a ntse a tswelletse go tsoma jalo, a fitlhela setlhare se segolo sa Mmupudu. Setlhare se, se ne se ungwile thata, mme a bona fa se ka tlosa tlala e e neng a le mo go yona. O ne a leka go ikgetlhela mmupudu o o neng o le mo setlhareng mme ka ntlha ya fa a ne a le mokhutshwane, a retelelwa ke go o fitlhelela.

Fa a ntse a loga maano a gore o ka bona maungo fa setlhareng jang, gwa tlhagelela Tshwene e kgolo ya rotwe oo bodipa. Mmutla o ne a kopa rotwe gore a mo kgetlhele mmupudu, mme Tshwene ya pagama setlhare ka bonako. Mmutla o ne a akanya fa a ile go mo kgetlhela maungo. Tshwene o ne a ja mmupudu a ntse a le kwa godimo ga setlhare, kwa ntle le go naya Mmutla sengwenyana. Morago o ne a fologa a gopotsa Mmutla ka tiragalo e e fetileng moo Mmutla a kileng a mo tsietsa. O ne a mmolela gore ga a kitla a lebala tiragalo eo, e bile a ka se mo thuse ka sepe. Tshwene o ne a tswelela ka loeto la gagwe a tlogela Mmutla fa setlhareng seo le tlala ya gagwe.

Morago ga lobakanyana, Mmutla o ne a bona Kgabo. Kgabo o ne a iphelela a le esi mme a bolawa ke bodutu. Ditsala tsa gagwe di ne di mo tlhanogetse mme go se ope yo a neng a tshela le ena. Mmutla ka a ne a tshwere ke tlala, o ne a kopa Kgabo gore a mo kgetlhele maungo.

Kgabo o ne a se megagaru, mme gape ka gonne go palama ditlhare ke seo a neng a se rata, o ne a fofela fa setlhareng go kgetlhela Mmutla mmupudu. Mmutla o ne a ja ka mpa tsoo pedi. Morago a leboga Kgabo mme a tshepisa gore le ene ka lengwe la malatsi o tla mo thusa. Bopelonolo le botho jwa kgabo, di ne tsa mmonela tsala mme bodutu jwa gagwe jwa fela.

Mmutla ena o ne a ithutile gore go nna le mathale ga go thuse ka sepe, mme mo bophelong o tlhoka ditsala tse o ka dirisang le tsona. Go tloga ka letsatsi leo Mmutla o ne a dira botsalano le Kgabo. Ya nna sesupo seo motsogapele a kile a buwa ka sona fa a ne a re “Mabogo dinku a a thebana”.

2

TSE DINTLE DI A ITIRELWA

Annah Modikoe

Mo motsaneng wa Voyentin, go kile gabo go nale mosetsana mongwe a bidiwa Ntebaleng. Ntebaleng e ne e le mosetsana yo o tlwaetseng go direlwa sengwe le sengwe kwa gae. O ne a seke a dira sepe, mme a sena kitso ya ditirwana tseo di neng di dirwa ke basetsana bao ba lekanang le ena.

E rile ka letsatsi je lengwe fa a bowa kwa sekolong, a fitlhela kwa ga bone go sena ope. O ne a botsa baagisane fa ba sa itse kwa batsadi ba gagwe ba ileng teng. Baagisane bane ba mo itsise fa batsadi ba gagwe ba le kwa bookelong.

Fa a sa ntse agamaregile jalo, a fitlhela molaetsa wa mogala wa letheke go tswa kwa bookelong jo bogolo jwa Mankweng, mme ba mo itsise gore mmagwe le rraagwe ba iketse badimong. Ntebaleng o ne a utlwa botlhoko. O ne a sa itse kwa a ka lebang teng.

Ntebaleng e ne e le mosetsana yo a neng a rata go tsamaya bosigo, mme mmaagwe o ne a atisa go mo kgalemelela ditsala tseo a neng a tsamaya le tsone bosigo. O ne a gamaregile thata ka a ne a sa ithuta go dira sepe, le go apaya a sa go itse. Batsadi ba gagwe bao ba neng ba mo rata le go mo direla ka lerato ba mo tlogetse a le nosi mo lefatsheng.

Ngwana wa batho o ne a le mo tlalelong a sotlega, mme baagisane ba mo tsaya gore a tle go nna le bone. ka a godile a sena molao, go latlhegelwa ke batsadi ga dira dilo maswe le go feta. Baagisane ba ba mo godisang ba ne ba tshwere phage ka mangana. O ne a sa utlwe molao o ba neng ba leka go mo godisa ka one. O ne a dira boithatelo, a utswa mme a feleletsa a tlhatlhetswe kwa kgolegelong.

Ntebaleng o ne a ya kgolegelong lobaka lo lo leele. Nako tsothle fa a le kwa kgolegelong, o ne a gopola ditaello tsa batsadi ba gagwe tse a neng a seke a di tsaya tsiya. Sekolo se ne se padile, mme a sena bokamoso bope. Nako ya gagwe ya sekolo e ne ya senyega a le kwa kgolegelong mme ditsala tsa gagwe di ne tsa tswelala pele tsa mo sia ka tema.

E rile fa a bowa kwa kgolegelong, a filhela ditsala tsa gagwe di na le malapa e bile di nyetswe/dinyetse. O ne a ikwatlhaela ditsweetso tse a neng a di tsere mo bophelong. A eletsa go boela kwa morago go bakaanya diphoso tse a di dirileng.

Jaaka re itse fa Ramasedi a seke a latlha bana ba gagwe, Ntebaleng o ne morago a nyalwa ke monna mongwe wa motse oo. A mo tsholela bana ba le babedi ba basetsana. O ne a ba rotloetsa thata gore ba tsene sekolo le gore ba somarele thuto. O ne a ikaelela go dirisa maitemogelo a gagwe a botshelo go ruta bana ba gagwe maitseo a mantle. O ne a sa eletse ba ka iphitlhela ba tshelala mo maemong a kileng a a itemogela.

Bana ba gagwe ba ne ba lemoga ka fa motsadi wa bone a kileng a sotlega ka teng mo botshelong. Ba swetsa go mo reetsa, mme botlhe ba tshela ka boitumelo go ya goile. Ena le bana ba gagwe ba ne ba tshela sentle ka boitumelo goya go ile. Go ne ga bonagala ka

botshelo jwa ga Ntebaleng gore ruri khutsanyana e sa
sweng e letile monono.

3

MONNA YO SETLHOGO

Mpumelelo Nkuna

Bogologolo tala go kile gwa bo go nale monna mongwe a bidiwa Mogapi. Mogapi o ne a agile mo motsaneng wa Dipetlwane. Mogapi o ne a nyetse mosadi yo montle, leina la gagwe e le Botshelo. Mogapi le Botshelo, ba ne ba segofaditswe ka bana ba le bararo e bong Disebo, Kitso le Dipuo.

Mogapi e ne e le monna yo o setlhogo thata mo e bile a neng a tshedisa ba lelapa la gagwe bokete. E ne e le monna yo o humileng, a ruile dikgomo dinku le dipudi. Diruiwa tsa gagwe le tsona di ne di itse bo setlhogo jwa mong wa tsona. E ne e re fa a tlhatlhela, a bo a letsa molodi mme tsona di thuntshe lerole di boela sakeng.

O ne a rata dijo mo go maswe mme a sa akanyetse ba lelapa la gagwe. Ka letsatsi je lengwe o ne a tlhaba pudi e e nonneng mme a dira digwapa tse dintle ka nama yotlhe ya pudi eo. Mosadi le bana ba gagwe ba ne ba newa ditlhakwana le mateng go ja bogobe ka tsona. Digwapa tsone ba ne ba itse gore ke tsa gagwe, mme ba seka ba di bona gope. Nako le nako fa a besa segwapa o ne a bala tse di setseng.

Ka letsatsi lengwe o ne a lemoga gore digwapa tsa gagwe di a tlhaela. O ne a bitsa bana ba gagwe ka bongwe ka bongwe a ba botsa, mme botlhe ba latola. Ka e le monna yo setlhogo, o ne a tsaya seme a kgwathisa bana gagwe. O ne a ba kgwathisa jalo go fitlhelela seme se ba ntsha madi. Bana ba Modimo ba ne ba otlhaiwa botlhoko thata ka ntlha ya digwapa.

Botshelo o ne a utlwa botlhoko thata ka tsela eo bana ba gagwe ba neng ba lela ka teng. O ne a leka go thusa bana ba gagwe, mme a tshelwa ke madi a kgofa. E rile

fa rre wa bona a santse a omana le Botshelo, Disebo, Kitso le Dipuo ba ne ba bona tshono mme ba tlhanola direthe. Ba ne ba lapisitswe ke go bogisiwa ke rre wa bona.

Bosigong joo, go ne gwa direga motlholo. E rile Mogapi a ntse a robetse a utlwa mabota a ntlo a opela. O ne a ithaya a re o a lora, mme a nna ka marago fa bolaong go netefatsa gore ga se toro. O ne a reetsa ka tlhoafalo gore mabota a reng. Kopelo ya dipota e ne e le botlhoko thata. O ne a leka go thulamela mme, pina ya nna e golela godimo, dipota di opela dire “o otlile bana o ba otlela lefela moji wa digwapa ke ntswa”

Mo mosong o ne a tsoga a le bogale mme a bitsa ntswa a e tshwara a e bofelela mo setlhareng, a tsaya molamu a betsa ntswa mo tlhogong ka ona go fitlhelela e neela mowa. O ne a ithaya a re o rarabolotse bothata ka go bolaya ntswa. Bosigo jwa fitlha mme fa a robetse, pina ya dipota ya simolola e kopane le ya ntswa. Mogapi a tlhorontshiwa ke pina ya dipota le ntswa. Dipota di ne di opela pina ya tsona le ntswa e, mme dire “ke bolaetswe go ja segwapa sa podi e ke e tlhokomelang”

Bosigo jo bongwe le jo bongwe mogapi o ne a sa bone boroko, a opelelwa ke dilo. Botshelo e na o ne a robala jaaka lesea a sa utlwe sepe se se utlwiwang ke Mogapi.

Botshelo o ne a tshwenyega fela motshegare a gopotse bana ba gagwe ba ba neng ba ineile naga. Mogapi o ne a nna mosesane a ntse marapo fela ka ntlha ya go se robale, a gopotse bana ba gagwe ba o ba tsamaileng ka ntlha ya gagwe.

Letsatsi lengwe o ne a tsoga a re o kopa tshwarelo mme a bua le dipota, dipota di ne tsa mo laela gore a tsamaye a ye kwa sekgweng otlala fitlhela setlhare sa Motlopi a opele a kope tshwarelo. O ne a dira jalo a opela a kopa tshwarelo fa a boela gae o ne a fitlhela bana ba gagwe ba boile. Mogapi o ne a simolola go tshedisana sentle le ba lelapa la gagwe, bogale jwa tau bo fedile, go rena boitumelo le kagiso.

4

SEPOKO SA TLAISEGA

Lebohang Kgaditswe

Mo motsaneng mongwe o o bidiwang Mphebana mo Bokone Bophirima, go ne gona le mosimane mongwe a bidiwa Tlaisego. Tlaisego o ne a le kgopo, a utswa, a senyetsa batho. Motse otlhe o ne o ngongorega ka ena mme go sena ope yo a mo ratang.

Mmagwe o ne a sa itumelele maitsholo a ngwana wa gagwe mme a phelela mo kutlobotlhokong. Ka letsatsi je lengwe morago ga gore baagisane ba tlise molato o

bakilweng ke Tlaisego, mmaagwe o ne a mmolelela gore motlha a tlhokofalang, ga a kitla a tsena ka kgoro ya legodimo. O ne a mmolelela fa dikeledi tsa setshaba sa Mphebana di tla mo sala morago.

Tlaisego o ne a sena sepe fela, a sa bone kutlobotlhoko ya mmagwe mme a sa utlwe ope fa a bua. Ka letsatsi lengwe o ne a ya go utswa dinku kwa polaseng ya monna wa mosweu. E rile fa a sena go tshela legora, mong wa polase a mmona a nnetse go potapota lesaka la dinku.

Monna wa mosweu ga a ka a senya nako. E rile go mmona, a galefa, mme a tsaya sethunya a gasagasa marumo le loapi. Tlaisego o ne a inaya naga, mme mosweu a mo lelekisa, o mo nna diretheng. Tlaisego o ne a le mo lebelong mme a tsena mo tsela e kgolo a sa lebelela. A thulwa ke sejanaga a swela teng foo. Mokgweetsi wa sejanaga seo a seke a ema, kante monna wa mosweu o bone tiragalo eo yotlhe. Morago kefa a boela kwa polaseng ya gagwe.

O ne a fitlhiwa jaaka mongwe le mongwe mo motseng go ya ka meetlo ya Setswana. Loso lwa ga Tlaisego le ne la tlisa kagiso mo motseng, mme le ga go ntse jalo, mowa wa gagwe o ne wa seka wa bona kagiso. Jaaka mongwe le mongwe a tlile go atholelwa ditiro tsa gagwe tsa mo lefatsheng, mangeloi a legodimo a ne a

tswalela dikgoro fa Tlaisego tshwanetse a tsene. Maleo a gagwe a ne a le mantsi thata, mme a utlwisitse batho ba le bantsi botlhoko. Go ne go se na kwa a ka yang teng.

Mowa wa ga Tlaisego o ne wa latlhelwa kwa diheleng. E rile a fitlha kwa diheleng gwa nna le mathata a magolo, o ne a bolelelwa gore maleo a gagwe a ka tima molelo ya dihele. Moya wa gagwe gone go se gope ko o neng o ka ya teng. E ne ya nna sepoko sa mo tseleng eo a tlhokafaletseng mo go yona. Bakgweetsi bao ba neng ba kgweetsa bosigo mo tselakgolong eo ba ne ba atisa go bona sepoko sa ga Tlaisego teng fo a tlhokafaletseng teng.

Bao ba kileng ba se bona sepoko se, bare masigo mangwe se iphetola ngwana wa lesea. Ka letsatsi je lengwe lesea le, le ne la bonwa ke mokgweetsi mongwe wa sejanaga yo a neng a iphetela ka tsela e, mme e se modudi wa Mphebana. E ne e le moeng mo lefelong leo. O ne a le tsaya lesea leo, ka a ne a gopola e le ngwana yo a latlhilweng ke mongwe mme a mo pega mo sejanageng sa gagwe. E rile fa a le mo tseleng a lebile gae, lesea la fetoga, ya nna monna yo mo leele a le ditedu.

Mokgweetsi wa sejanaga o ne a tshogile mo go maswe, mo a bileng a tetesela. Monna yo moleele yo

o ne a bolelela mokgweetsi wa sejanaga gore a fokotse lobelo la sejanaga. Mokgweetsi a beta pelo go buisana le monna yo. A mmotsa gore lebaka la gore a fokotse ke eng. Monna o ditedu a araba ka gore “ke ne ka amega mo kotsing ya sejanaga”, mme mokgweetsi rata go itse gore go diragetse eng. Monna a araba ka gore “ke ne ke tswa go utswa dinku kwa polaseng ya monna mongwe wa mosweu, mme ka kgabaganya tsela ke sa lebelela matlhakore otlhe. Ke ne ka thulwa ke sejanaga se se neng se tsamaya ka lobelo le le kwa godimo, mme ka swela teng foo!” Mokgwetsi a bona gore go na le mathata, a emisa sejanaga mme a tswa a tlhanola direthe. Sejanaga sa gagwe se fitlhetswe mogare ga sekgwa mosong o o latelang.

Motshegare mongwe sepoko sa iphetola mosetsana yo montle mo go maswe. Gone gwa tlhaga monna mongwe a tsamaya ka koloi ya mabaibai, a gana go bona mosetsana yo montlentle janna. O ne a mo pega sejanaga. Ya nna bosigo mme mosetsana yoo a kopa monna gore ba tsamaye mmogo go ya ko motseng wa ga bone.

Monna a seke a gana. Ba tsamaya jalo ba leba kwa motseng wa gaabo mosetsana yoo. Ba fitlha ba tsena mo dikobong ba robala. Monna o ne a ipona a tsena mo dikobong le lekgarebe le lentle. Mo mosong o o latelang a iphitlhela a robetse mogare ga tsela, mme

sejanaga sa gagwe sele fa thoko ga tsela. Tiragalo e ya mo tshosa mo go maswe mme a seka a tlhola a dirisa tsela eo.

Bosigo bongwe go ne gona le basimane ba ba neng ba batla go utswa dinku kwa palasing ya monna wa mosweu. Ba ne ba betswa ke selo seo ba neng ba sa se bone. Bane ba taboga, fa ba tsena kwa motseng ba bolelela batho botlhe gore dinku tsa monna mosweu di disiwa ke sepoko. Batho ba simolola go katoga lesaka la Monna Mosweu.

Batho ba motse wa Mphebana ba simolola go tshela ntle le matswenyego ka gonne magodu a ne a tshaba sepoko se se neng se ba tlhorontsha. Mowa wa ga Tlaisego wa tswelela pele go tlhorontsha bao ba tsamayang mo tseleng eo a tlhokofaletseng mo go yona. Re bua jaana le batho ba Mphebana ga ba e dirise tsela eo bosigo. Ruri mafoko a ga mmagwe Tlaisego gaise a wele fa fatshe, mme Sepoko se tsweletse go “bogisega”.

5

SETLHOGO, DIKELEDI LE BERA

Matshediso Mabetoa

Gatwe go kile gabo go nale mosetsana yo leina la gagwe e leng Dikeledi. O ne a nna le mmagwe le Rragwe. Motsana wa bone o ne o le fa thoko ga sekgwa. Ka letsatsi je lengwe mmaagwe Dikeledi le Rragwe, ba ne ba ya kwa masimong mme mmagwe Dikeledi o ne a bolelela Dikeledi gore a seke a tshamekela kgakala. Dikeledi o ne a seka a reetsa mmagwe.

Dikeledi o ne a tshamekela kgakala mme Bera e ne ya mo tsaya ya mo isa kwa e nnang teng. E ne ya tsaya

molamu go bolaya mosetsana. Morago ga sebakanyana mmagwe Dikeledi o ne a fitlhela ngwana wa gagwe a seo, mme rragwe Dikeledi o ne a ya ngakeng.

O ne a fitlha kwa ngakeng mme ngaka e ne ya mmolelela gore e tlike go thusa ngwana wa gagwe. Ngaka e ne ya naya rragwe Dikeledi matlapa a mabedi mme ya mmolelela gore fa a sena go tsaya ngwana a sie thata. Fa Bera e ka ba sala morago le go ba kobakoba, fa monna a bona gore Bera e gaufi le go ba tshwara a latlhele letlapa fa fatshe go tla tswa sengwenyana.

Ka letsatsi le le latelang o ne a tsamaya jalo mme a sa gadime kwa morago, e rile fo a tlang go gadima teng a fitlhela Bera e robotse mme Dikeledi a thantse. Monna o ne a nanabelela ngwana wa gagwe mme a mo phamola, ba taboga. Bera e ne ya tsoga mme ya lemoga gore mosetsana o nyeletse. Bera e ne ya ba tsaya ka motlhala mme ya ba koba ka lebelo. E rile fa a ba atumela, rragwe Dikeledi a latlhela letlapa la ntlha mme go ne gwa tlhagelela sekgwa se segolo. Bera e ne ya patelesega go se sutlha, mme ya tswa madi ka e ne e tlhabilwe ke mitlwa.

Dikeledi le rragwe ba tswela pele ka go taboga mme Bera ya tswa mo sekgweng ya ba koba ka lebelo gape.

E rile e le gaufi le go ba tshwara, rragwe Dikeledi o ne a latlhela letlapa le le neng le setse mme gwa tswa sekgwa sengwe se se kitlaaneng thata mme Bera e ne ya leka go feta gape mme ya retelelwa, go fitlhelela e bolawa ke sekgwa seo. Rragwe Dikeledi o ne a fitlha kwa gae le Dikeledi mme Mmmagwe dikeledi o ne a itumeletse go bona ngwana wa gagwe a boetse gae. O ne a mo gakolola gore fa ke re a seke a tshamekela kgakala a mo reetse, mme Dikeledi o ne a bua ka boikobo gore o tla reetsa molao wa batsadi. Dikeledi o ne a ithuta gore ngwana o a sa utlweng molao wa batsadi, o utlwa wa manong.

6

***DITSALA DI YA LE KGOMO
NGAKENG***

Tsholofelo Mphaka

Mo motseng wa Ngobi kwa bothaba jwa kgaolo ya Bokone Bophirima, go ne go agile rre mongwe a bidiwa Rakgale. O ne a nna le mosadi wa gagwe e bong Matlhodi. Bobedi joo bo ne bo na le ngwana wa mosimane a bidiwa Thabiso.

Thabiso e ne e le ngwana a le esi wa ga rre Rakgale le mme Matlhodi. Thabiso e ne e le mosimane yo o botlhale. O simoletse dithuto tsa gagwe mo sekolong se se potlana sa Lehabe. Go tloga foo o ne a ya go tsweletsa dithuto tsa gagwe kwa sekolong sa bogareng sa Motjile.

Thabiso o ne a le botlhale kwa sekolong. Barutabana ba ne ba eletsa fa bana ba bona ba ka bona sekao mo go ena. O ne a tseela dithuto tsa gagwe matsapa e bile a dira ka natla. O ne a bona maemo a ntlha mo dithutong tsa gagwe.

Thabiso o falotse dithuto tsa bogareng ka maemo a a kgatlhisang. Go tloga foo, o ne a ya go tsweletsa dithuto tsa gagwe kwa sekolong se segolo sa Gaseitsiwe. Le gona koo o ne a dira ka natla, a semelela mosimane wa rona a ithuta thata. Le teng koo o ne a kgatlha barutabana ba gagwe.

O ne a ya go tsweletsa dithuto tsa gagwe kwa Yunibesithi ya Bokone. Thabiso o tlogetse batsadi ba gagwe mmogo le ditsala tsa gagwe a leba kwa Yunibesithi ya Bokone. Teng koo Thabiso o ne a tshwanelwa ke go ipatlela ditsala tse dintshwa.

Thabiso o ne a iponna ditsala tse dintsha. Ditsala tsa gagwe di ne di seyo ka metlha fa ba tshwanetse go ya dithutong. Ba ne ba tsena mo lekeisheneng, ba sasanka

le mebila ya lekeishene fa Thabiso ena a ile dithutong. Gantsi ba ne ba nnela nnotagi le tse dingwe tse di sa siamang mo lekeisheneng. Ba ne ba lebetse gotlhelele gore ba tletse eng mo Yunibesithi.

Ka tsatsi lengwe ba ne ba kopa Thabiso go ya le bona kwa lekeisheneng. Thabiso o lekile go gana mme a feletsa a dirile jaaka ba ne ba mo kopa. O ne a ya le bona a re o leka go ikutswa. Se, sene sa feletsa e le selo-modiro. Thabiso o ne a sa lemoga gore o a ipolaya. Dithuto tsa gagwe di ne tsa koafala.

Batlatheledi ba ne ba setse ba lemogile gore le maduo a gagwe a a koafala. Ba ne ba mmiletsa kwa tswaing mme ba leka go bua le ene. O ne a ba tshepisa gore o tla iteka go feta foo, ntekwana o ba baya bobi mo matlhong. E rile fa ngwaga o ya bokhutlong, Thabiso a palelwa ke go naya batsadi ba gagwe dipholo tse di bontshang fa a falotse.

O ne a itse gore o swabisitse batsadi, ba losika le batho botlhe bao ba neng ba solofetse go le gontsi mo go ena. Botlhe ba ne ba swabile nko go feta molomo. Thabiso o ne a nna kwa gae, a ikwatlhaela go bo a tshamekile ka tshono ya gagwe. O ne a simolola go tshaba batho tota. Go tloga tsatsi leo Thabiso a simolola go nna kelotlhoko ka ditsala tse a tshelang natso. A simolla go fatlhosa bana ba gaabo ka

bothokwa jwa go nna le ditsala tsa nnete le go
tlhokomela go gogwa ke modumo.

7

GO ITSHOKA GO A DUELA

Tshwanelo Mashabane

Mo motsaneng wa Mmakaipaya, go kile gabo go na le lekgarebe le bidiwa Boitshoko. E ne e le letlaleanya. O ne a nna le Mmaagwe e leng Tsholofelo, rraagwe ebong Ditlhoriso, bo monnawe ba le babedi e leng Mponeng le Nkutilweng.

Boitshoko e ne e le mosetsana yo montle, a le lerato, a le bonolo e bile a na le botho. Ba lelapa la gaabo ba ne ba sa mo tshola sentle. O ne a tshediwa makgwakgwa mo lelapeng la gaabo. A dira ditiro

tsothe tsa lelapa, mme a thusiwa ke mmagwe ka dinako dingwe.

Ditlhoriso o ne a sa batle fa Mponeng le Nkutilweng ba dira sepe mo lelapeng. Ditlhariso o ne a sa rate Boitshoko jaaka bana ba bangwe ba lelapa, mme a tshela ka go mo tlhaba ka mafoko, malatsi mangwe a mmitisa motswakwa kana lekgalagadi!! Boitshoko o ne a palelwa ke go ithuta le go dira ditiro tsa sekolo fa lelapeng ka ntlha ya bokete jwa ditiro tseo dineng di mo lebagane mo lelapeng. Tsholofelo o ne a sena puo mo go tsothe tseo di neng di diragalela morwadie ka gonne o ne a sa dire, e bile lefoko la ga Ditlhoriso o ne a le agela mosako. O ne a raya morwadie a re “ngwanaka, khutsana e e sa sweng e yabo e letile monono, se sesa feleng sa a bo se tlhola”. E le fa ane a leka go mo kgothatsa gore maemo a tla tokafala.

Mo mathateng otlhe a a neng a kopana le ona, Boitshoko o ne a itse gore moremogolo go betlwa wa taola, wa motho o a ipetla. Le fa go le thata jang, ena o tlile go nna seo a batlang go nna sona mo botshelong. O ne a dira ka natla kwa sekolong, mme a thusiwa ke barutabana ba gagwe.

Mponeng le Nkutilweng ba ne ba tshameka kwa sekolong. Ba bile ba feleletsa ba tlogetse sekolo, baineetse mo tirisong e e botlhaswa ya diritibatsi.

Boitshoko o ne a ikgothatsa ka gore moenyana o pele lobone lwa waabo, ka boitshoko le kgotlelelo mo thutong ya gagwe, o tla bontsha ba gaabo leledi le tsela ya nnete. Boitshoko o ne a falola dithuto tsa gagwe tsa marematlou ka dinaledi. Lefapha la mo thusa go tswetsa dithuto tsa gagwe pele, e bile a feleletsa e le modirediloago.

Motswana o ne a lepile dilo fa a ne a re “o se bone nong go rakalala godimo, go ya tlase ke ga yona”. Ditlhoriso o ne a godile a amogela madi a bogodi. A simolola go ikobela Boitshoko, a mmita morwadiagwe, e seng lekgalagadi. Mponeng le Nkutilweng bona ba ne ba ikopa tshwarelo le go kopa Boitshoko thuso.

Tsholofelo, mmagwe Boitshoko, o ne a ipela ka morwadie. A mo raya a re “ngwanaka, tsholofelo ga e tlhabisi ditlhong, Modimo ga o ke o latlha ngwana e le wa ona”, o se ke wa busa bosula ka bosula.

Ya bo e nna tsona tsotlhe.